



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 156/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa

[REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou AS Legal s. r. o., Hlučínska 1, Bratislava, IČO 36 857 688, v mene ktorej koná advokát JUDr. Milan Šulva, proti postupu a rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 2 T 145/2021 zo 17. marca 2022 a proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 3 To 51/2022 z 15. novembra 2022 takto

### **r o z h o d o l :**

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e**.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

#### **Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci**

1. Ústavnému súdu bola 27. februára 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 T 145/2021 zo 17. marca 2022 (ďalej len „napadnutý postup a rozsudok okresného súdu“) a postupom a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 To 51/2022 z 15. novembra 2022 (ďalej len „napadnutý postup a uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd napadnutým rozsudkom sťažovateľa uznal vinným zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného

zákona s použitím § 138 písm. h) Trestného zákona, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá v trvaní štyroch rokov.

2.1. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom krajský súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že ho podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

## **II.**

### **Argumentácia sťažovateľa**

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že skutkové hodnotenie konajúcich súdov je svojvoľné a ich skutkové závery sú v hrubom nepomere s vykonaným dokazovaním; udelený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov je nespravodlivý a exemplárny a odôvodnenie súdnych rozhodnutí v časti skutkového hodnotenia veci je nedostatočné, v rozpore s vykonaným dokazovaním, pričom nedáva odpovede na rozhodujúce okolnosti prípadu. Sťažovateľ poukazuje, že na podporu svojej argumentácie vo svojom odvolaní uvádzal rozhodnutia okresného súdu (ako aj odvolacích súdov) v iných veciach, avšak krajský súd v napadnutom uznesení na túto jeho argumentáciu žiadnym spôsobom nereagoval. Sťažovateľ namieta, že vo veci konajúce súdy žiadnym spôsobom pri hodnotení skutkového stavu nereflektovali pochybnosti vyjadrené znalcami a i napriek výslovným výhradám obhajoby a významu tejto skutočnosti pre hodnotenie skutkového stavu, neposkytli v odôvodnení napadnutých rozhodnutí na túto otázku žiadnu odpoveď.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur a náhradu trov konania.

4.1. Sťažovateľ zároveň ústavný súd požiadal o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku okresného súdu a napadnutého uznesenia krajského súdu.

## **III.**

### **Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti**

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu. Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu označených práv malo dôjsť tým, že napadnutým rozsudkom okresného súdu v spojení s napadnutým uznesením krajského súdu bol arbitrárne odsúdený, a zároveň namieta aj porušenie svojho práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a v časti z dôvodu jej neprípustnosti [§ 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

### **III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým postupom a rozsudkom okresného súdu:**

9. Vo vzťahu k sťažovateľom napadnutému postupu a rozsudku okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

10. Sťažovateľ podal proti napadnutému postupu a rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením. Sťažovateľ teda využil možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti napadnutému postupu a rozsudku okresného súdu, o ktorom bolo krajským súdom aj rozhodnuté.

11. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie označených práv napadnutým postupom a rozsudkom okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

### **III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým postupom a uznesením krajského súdu:**

12. Pokiaľ ide o sťažovateľom napadnutý postup a uznesenie krajského súdu, ústavný súd opätovne konštatuje, že jeho právomoc rozhodovať o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti

podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013, IV. ÚS 68/2020 a i.).

13. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je totiž založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Právomoc ústavného súdu je teda vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Jedinú výnimku z tohto pravidla predstavuje § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky nápravy, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré však sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti netvrdil, tým menej preukazoval.

14. Ústavná sťažnosť teda má byť podávaná až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci, hlavne všeobecných súdov. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušeniu ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci (IV. ÚS 68/2020, II. ÚS 559/2021, II. ÚS 514/2022).

15. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Inak povedané, prípustnou je ústavná sťažnosť nielen vtedy, ak sťažovateľ podal opravný prostriedok, ale tiež (a najmä) ak konanie pred všeobecnými súdmi už skončilo, a preto jeho výsledok môže byť preskúmaný ústavným súdom, a to výhradne z hľadiska ochrany ústavou zaručených základných práv a slobôd, ktoré neboli rešpektované ostatnými orgánmi verejnej moci. Pokiaľ právny predpis ustanovuje, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu deľby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona

o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie (IV. ÚS 68/2020, II. ÚS 559/2021, II. ÚS 514/2022).

16. Je nepochybné, že sťažovateľ nevyčerpal všetky prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu označených práv v systéme všeobecných súdov účinne poskytuje, keďže proti napadnutému postupu a uzneseniu krajského súdu môže podať dovolanie.

16.1. Sťažovateľom tvrdené porušenie jeho práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy konajúcimi súdmi smeruje k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku („zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu“).

16.2. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietanú arbitrárnosť napadnutých rozhodnutí konajúcich súdov, ústavný súd zdôrazňuje, že dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezodpovedá právo na obhajobu len vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu), ale aj obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 dohovoru, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 546/2020 II. ÚS 559/2021).

17. Je pritom samozrejmé, že naznačené posúdenie vykonal ústavný súd len z hľadiska zisťovania podmienok konania o ústavnej sťažnosti (jej prípustnosti) pri konštatácii konkrétneho obsahu podaného návrhu a aj použiteľného prostriedku na ochranu základného práva (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania dovolania by bola formulácia dovolacích námietok v plnom rozsahu záležitosťou obhajoby (m. m. IV. ÚS 68/2020, II. ÚS 559/2021, II. ÚS 514/2022). Sťažovateľ pritom dovolanie stále môže podať, keďže lehota na podanie dovolania v prospech obvineného je tri roky od doručenia rozhodnutia obvinenému (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku). Zároveň je potrebné zdôrazniť, že o tom, či je alebo nie je v danej trestnej veci naplnený dovolací dôvod, je v konečnom dôsledku oprávnený rozhodnúť Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd.

18. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ môže podať dovolanie, v tomto momente vylučuje, aby sa ústavnou sťažnosťou sťažovateľa ústavný súd mohol meritórne zaoberať. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytuje, t. j. nepodal dovolanie, hoci ho podať mohol, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Skutočnosť, že sťažovateľ nevyužil účinný zákonný opravný prostriedok, ktorý mal k dispozícii, tak zakladá neprípustnosť jeho ústavnej sťažnosti (m. m. IV. ÚS 334/2020, II. ÚS 594/2020, II. ÚS 559/2021, II. ÚS 514/2022).

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia označených práv napadnutým postupom a uznesením krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú (bod 1 výroku tohto uznesenia).

20. Pokiaľ ide o sťažovateľov návrh na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku okresného súdu a napadnutého uznesenia krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom (ako to vyplýva z predchádzajúcich bodov časti III odôvodnenia tohto uznesenia) je zrejmé, že v danom prípade nie sú splnené predpoklady stanovené § 129 zákona o ústavnom súde na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku okresného súdu a napadnutého uznesenia krajského súdu, a preto ústavný súd návrhu na odklad ich vykonateľnosti nevyhovel (bod 2 výroku tohto uznesenia).

21. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 30. marca 2023**

**Luboš Szigeti**  
**predseda senátu**